ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 17.12.2019 г.
COM(2019) 633 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

относно прилагането от държавите членки на Директива 2006/117/ЕВРАТОМ на Съвета относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво
Трети доклад

{SWD(2019) 437 final}

Съдържание

1. Въведение 2

1.1. Контекст 3

2. Правна уредба и нейното прилагане 3

2.1. Общи принципи за надзор и контрол на превоза 5

2.2. Прилагане на директивата 6

2.3. Становище на Консултативния комитет 7

2.4. Компетентни органи 7

3. Наблюдения и тенденции 8

3.1. Статистика (2015—2017 г.) 9

4. Последващи действия, предприети след предходния период на докладване 12

5. Заключения 13

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Към 2013 г. всички държави членки са транспонирали Директива 2006/117/Евратом на Съвета[1] относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво (наричана по-долу „директивата“). До 25 декември 2017 г. държавите членки трябваше да изпратят на Комисията доклади[2] за прилагането на директивата. Въз основа на тези доклади Комисията трябва да изготви обобщен доклад[3] до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет, като обърне специално внимание на повторния превоз[4] във връзка с неразрешени доставки и недекларирани радиоактивни отпадъци.

С директивата се установява система на Общността за надзор и контрол на трансграничния превоз на радиоактивни отпадъци и отработено гориво с оглед осигуряване на адекватна защита на населението. С нея се гарантира, че засегнатите държави членки биват уведомявани за превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво до тяхната територия или през нея, като са задължени да предоставят своето съгласие или мотивиран отказ за превоз.

Всички държави членки представиха своите трети национални доклади за периода 2015—2017 г.[5], а Хърватия докладва за втори път[6].

Комисията изготви настоящия доклад въз основа на тези национални доклади, като взе предвид становището на Консултативния комитет[7]. Този доклад представлява продължение на втория доклад[8] на Комисията за периода 2012—2014 г.

Чрез докладите се прави преглед на превоза на отработено гориво и радиоактивни отпадъци в Общността, на актуалните тенденции и предизвикателства по отношение на вноса, износа и транзитното преминаване на отработено гориво и

---

1 Директива 2006/117/Евратом на Съвета от 20 ноември 2006 година относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво OB L 337, 5.12.2006 г., стр. 21—32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 18, стр. 61—72.

2 Съгласно член 20, параграф 1 от директивата, до 25 декември 2011 г. и на всеки три години след това, държавите членки изпращат на Комисията доклади за прилагането на посочената директива.

3 Съгласно член 20, параграф 2 от директивата Комисията изготвя обобщаващ доклад в съответствие с процедурата, предвидена в член 21 от директивата.

4 Съгласно член 4 от директивата.

5 Тези доклади обхващат по-конкретно периода от 26.12.2014 г. до 25.12.2017 г. (разрешителни).

6 Хърватия се присъедини към ЕС на 1 юли 2013 г.

7 Консултативният комитет беше създаден през 2007 г. съгласно член 21 от директивата.

8 COM(2018) 6 final, Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно прилагането от държавите членки на Директива 2006/117/Евратом на Съвета относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво, 19.1.2018 г. и SWD(2018) 4 final.

радиоактивни отпадъци, на докладваните откази и неуспешни превози, както и на предложените действия.

Докладът се придружава от Работен документ на службите на Комисията SWD(2019)437, съдържащ подробни данни и информация, на които се основават заключенията.

1.1. Контекст

Всички държави членки на ЕС произвеждат радиоактивни отпадъци, генерирани от различни съоръжения (например ядрени електроцентрали, изследователски реактори) и дейности, като например приложенията на радиоактивни изотопи в медицината, промишлеността, селското стопанство, научните изследвания и образованието. Радиоактивните отпадъци се определят като радиоактивен материал в газообразно, течно или твърдо състояние, за който не се предвижда по-нататъшна употреба от изпращащите и приемащите държави, нито от физическо или юридическо лице, чието решение се приема от тези държави, и който се контролира като радиоактивен отпадък от регулаторен орган съгласно законодателната и подзаконовата нормативна уредба на изпращащите и приемащите държави.

При експлоатацията на ядрени и изследователски реактори също се генерира отработено гориво, т.е. ядрено гориво, което е било облъчено в активната зона на ядрен реактор и е окончателно извадено от нея. То може или да се съхранява като ресурс, подлежащ на допълнително обработване, или да се обезвреди като радиоактивен отпадък за окончателно погребване, без да се предвижда допълнителна употреба.

Когато се генерират отработено гориво и радиоактивни отпадъци, те се съхраняват преди евентуалното (допълнително) обработване и погребване. Движение на такива материали, наричано също „превоз“, се осъществява в повечето държави членки, независимо от мащаба на техните ядрени програми. От обектите, където са генерирани или управлявани тези материали, отработеното гориво и радиоактивните отпадъци се транспортират главно с автомобилен, железопътен или морски транспорт и в ограничени случаи с въздушен транспорт.

Вносът, износът и транзитното преминаване на радиоактивни отпадъци и отработено гориво през държава(и) членка(и) представляват редовна практика в ЕС.

2. ПРАВНА УРЕДБА И НЕЙНОТО ПРИЛАГАНЕ

Безопасното и отговорно управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, включително безопасният превоз на тези материали на териториите на държавите членки и извън тях, е правно изискване, произтичащо както от международното право, така и от правото на ЕС.

На международно равнище основният отправен документ в тази област е Единната конвенция за безопасност при управление на отработено гориво и за безопасност при управление на радиоактивни отпадъци (наричана по-долу „Единната конвенция“)[9]. Единната конвенция, наред с други разпоредби, налага задължения на договарящите се страни по отношение на безопасността при трансграничен превоз (внос, износ и транзитно преминаване) на радиоактивни отпадъци и отработено гориво. В нея се изисква всяка договаряща се страна, която участвува в трансграничен превоз, да предприема съответните мерки, за да гарантира, че този превоз се осъществява в съответствие с разпоредбите на Конвенцията и съответните обвързващи международни инструменти. Всички 28 държави — членки на ЕС, са договарящи се страни по тази Единна конвенция[10], което е доказателство за ангажимента им да гарантират високо ниво на безопасност на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци — от генерирането им до тяхното погребване.

На равнище ЕС общата цел на директивата е да се подобри защитата срещу опасностите, произтичащи от излагането на йонизиращи лъчения, чрез надзор и контрол на превоза на отработено гориво и радиоактивни отпадъци. Освен това с Директива 2013/59/Евратом на Съвета относно основните норми на безопасност[11] се определят хармонизирани критерии за освобождаване и общи нива за освобождаване на материали от регулаторен контрол, а основните норми за безопасност обхващат и човешки дейности, включващи наличието на естествени източници на радиация, в това число обработката на естествени радиоактивни материали. През следващия период на докладване Комисията трябва да проследи какво е влиянието на Директива 2013/59/Евратом на Съвета върху осъществяването на надзора и контрола на трансграничния превоз.

В тази широкообхватна рамка на ЕС за ядрена и радиационна безопасност директивата засяга конкретно издаването на разрешителни от регулаторните органи и процедурните аспекти на трансграничния превоз на радиоактивни отпадъци и отработено гориво, генерирани от граждански съоръжения и дейности. Директивата се прилага в случаите, когато:

---

9 Единната конвенция влезе в сила на 18 юни 2001 г. Тя се прилага по отношение на отработено гориво и радиоактивни отпадъци от ядрени реактори и приложения за граждански цели, както и по отношение на отработено гориво и радиоактивни отпадъци от военни или отбранителни програми, ако и когато такива материали се прехвърлят за постоянно и изключително управление към програми за граждански цели или когато са декларирани от договарящата се страна като отработено гориво или радиоактивни отпадъци за целите на Конвенцията. Конвенцията се прилага и по отношение на планирано и контролирано изпускане в околната среда на течни или газообразни радиоактивни материали от регламентирани ядрени съоръжения.

10 Към 26 септември 2016 г. договарящите се страни са 73 (http://www.iaea.org/Publications/Documents/Conventions/jointconv_status.pdf).

11 Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом, ОВ L 13, 17.1.2014 г., стр. 1–73.

- изпращащата държава, приемащата държава или държавата на транзитно преминаване на отработеното гориво или радиоактивните отпадъци е държава — членка на ЕС;
- количествата и концентрацията на отработеното гориво или на радиоактивните отпадъци за превоз (определени като пратка) надхвърлят нивата, заложени в Директива 2013/59/Евратом на Съвета.

2.1. Общи принципи за надзор и контрол на превоза

Всяка държава членка продължава да носи пълна отговорност[12] за определянето на политиката на управление на радиоактивни отпадъци и отработено гориво в рамките на своята юрисдикция. Тази политика може да включва износ на отработено гориво и радиоактивни отпадъци или внос на такива материали (например за (допълнително) обработване) на нейната територия.

В директивата[13] се изисква държавите членки да използват стандартен документ за надзор и контрол на превози на радиоактивни отпадъци и отработено гориво. Когато се предвижда превоз на такива материали до трети държави, от държавите членки се изисква да прилагат критериите за превоз съгласно член 16, параграф 2 от директивата и съответната препоръка на Комисията[14].

Ако даден превоз не може да бъде осъществен или условията за превоза не са спазени съгласно настоящата директива, компетентните органи от изпращащата държава членка вземат мерки съответните радиоактивни отпадъци или отработеното гориво да бъдат взети обратно от държателя[15], освен ако може да бъде постигната договореност за друго безопасно решение. Компетентните органи следят за това лицето, отговарящо за превоза, да предприеме коригиращи мерки с оглед на безопасността, когато това е необходимо. В такива случаи държателят носи отговорност за разходите, възникващи при превоз, който не може да бъде осъществен[16].

Всеки отказ на разрешително за превоз на отработено гориво и радиоактивни отпадъци следва i) да се обоснове на базата на критериите, изложени в директивата; ii) да не бъде произволен; и iii) да се основава на съответното национално, общностно или международно право. Решенията за съгласие или отказ на държавите членки трябва да бъдат в съответствие с разпоредбите,

---

12 В съответствие с Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци (ОВ L 199, 2.8.2011 г., стр. 48–56).

13 Съгласно член 17, параграф 1 от директивата.

14 Препоръка на Комисията от 4 декември 2008 г. относно критериите за износ на радиоактивни отпадъци и отработено гориво за трети страни (нотифицирано под номер C(2008) 7570) (2008/956/Евратом).

15 „Държател“ означава физическо или юридическо лице, което, преди да осъществи превоз на радиоактивен отпадък или отработено гориво, носи отговорност съгласно действащото национално законодателство за този вид материали и планира да извърши превоз до получателя. (Член 5, параграф 9 от директивата).

16 Съгласно член 12 от директивата.

установени в Единната конвенция и в директивата[17], с които се забранява износът на радиоактивни отпадъци или отработено гориво до местоназначения, намиращи се южно от 60 градуса южна географска ширина, до държави от Африка, Карибите или Тихоокеанския басейн или до трета държава, която няма достатъчно ресурси да управлява по безопасен начин радиоактивни отпадъци или отработено гориво.

В допълнение към докладването пред Комисията на всеки три години, държавите членки:

- уведомяват[18] всяка година Комисията и Консултативния комитет за всеки неразрешен превоз до трета държава поради несъответствие с техническия или административния капацитет и нормативната уредба за безопасното управление на отработено гориво и/или радиоактивни отпадъци;

- препращат[19] на Комисията данните за връзка с компетентния(те) орган(и), както и цялата необходима информация за бързо установяване на връзка.

2.2. Прилагане на директивата

За всички превози (в това число внос, износ и транзит между държави членки и от/до държава извън Общността), обхванати от директивата, се изисква използването на стандартен документ[20]. Този документ, създаден с решение на Комисията през 2008 г.[21] и изменен през 2011 г., допълва директивата. Стандартният документ включва формуляри за следните цели:

- заявление за получаване на разрешително за превоз на отработено гориво и радиоактивни отпадъци;

- потвърждение за получаване на заявление — искане във връзка с липсваща информация относно отработено гориво и радиоактивни отпадъци;

- съгласие или отказ за превоз на радиоактивни отпадъци или отработено гориво от страна на съответните компетентни органи;

- разрешително за превоз на отработено гориво и радиоактивни отпадъци;

- описание на пратката с радиоактивни отпадъци и списък на опаковките;

- потвърждение за получаване на радиоактивни отпадъци и отработено гориво.

---

17 Съгласно член 16 от директивата.

18 Съгласно член 16, параграф 1 от директивата.

19 Съгласно член 18.

20 Съгласно член 17.

21 Решение на Комисията от 5 март 2008 година за установяване на стандартен документ за надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво съгласно Директива 2006/117/Евратом на Съвета (нотифицирано под номер C(2008) 793), (2008/312/Евратом), ОВ L 107, 17.4.2008 г., стр. 32—59.

Според националните доклади повечето държави членки не са срещнали особени затруднения при използването на стандартния документ. С цел постоянното усъвършенстване на стандартния документ няколко държави членки предложиха да се въведе „идентификационен номер на превоза“ в специален раздел на документа. По този начин ще се даде възможност за по-лесно проследяване на „върнати превози“, при които отработено гориво и/или радиоактивни отпадъци са били изпратени за (допълнително) обработване в чужбина, както и за използване на кръстосани препратки към предишни разрешителни/съгласия, като така ще се улесни цялостният мониторинг.

2.3. Становище на Консултативния комитет

На 8-и октомври 2019 г. в Люксембург се проведе XI-тото заседание на Консултативния комитет. По време на това заседание бяха обсъдени проектите на настоящия доклад и придружаващия го Работен документ на службите. След това чрез писмена процедура[22] беше получено становището на Консултативния комитет.

По време на XI-тото заседание Комисията представи измененията във връзка с 3-годишния образец за докладване относно превоза на отработено гориво и радиоактивни отпадъци. Образецът за доброволно докладване е широко използван от държавите членки. Службите на Комисията преработиха съдържанието и формата на образеца за докладване, като взеха предвид констатациите на Комисията, направени по време на третия цикъл на докладване (описани в раздели 4.4 и 4.5 от Работния документ на службите на Комисията SWD(2019)437) .

2.4. Компетентни органи

Към юли 2017 г. всички държави членки бяха предоставили информация относно компетентните си органи по член 5, параграф 13[23] от директивата. След XI-тото заседание на Консултативния комитет някои държави членки изпратиха актуализирана информация (включена в приложение I към придружаващия Работен документ на службите на Комисията SWD (2019)437 final).

Списъкът на компетентните органи в държавите членки е достъпен на уебсайта на Комисията: https://ec.europa.eu/energy/en/topics/nuclear-energy/radiation-protection/transport-radioactive-materials.

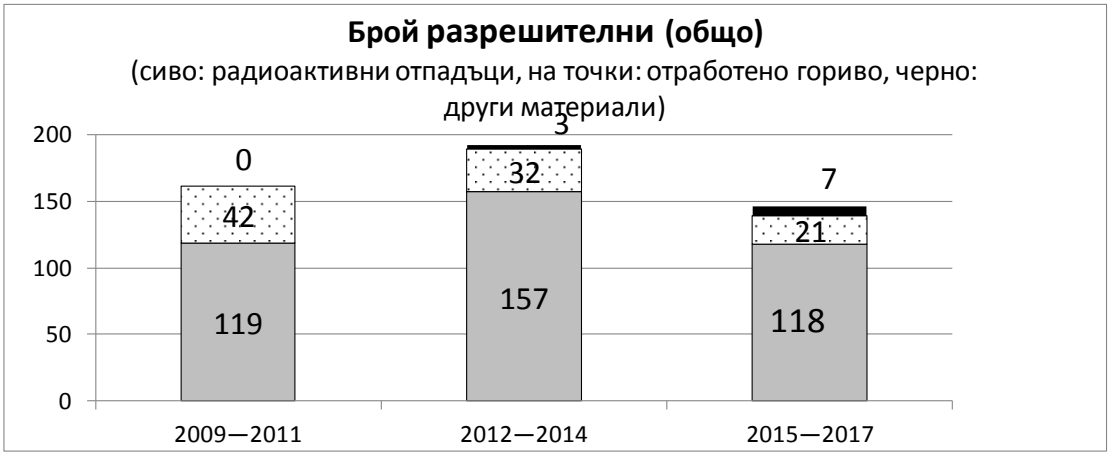
22 Съгласно член 3, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 182/211 и правилата на Консултативния комитет (25.1.2017 г.) по член 21 от Директива 2006/117/Евратом на Съвета.

23 Съгласно определението в член 5, параграф 13 от директивата „компетентни органи“ означава „органи, които съгласно законодателството или подзаконовите нормативни актове на изпращащата или приемащата страна или страната на транзитно преминаване имат право да прилагат системата за наблюдение и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци или отработено гориво“.

3. НАБЛЮДЕНИЯ И ТЕНДЕНЦИИ

Като цяло и като се имат предвид предишните периоди на докладване, през текущия период на докладване е отчетен по-малък брой разрешителни[24], особено за превоз на отработено гориво (вж. фигура 1). Въпреки това, тъй като всяко разрешително може да се отнася до повече от един превоз, това не означава непременно намаляване на броя на превозите. Този доклад е първият, който съдържа подробна информация за броя на превозите.

Шест държави членки (Хърватия, Кипър, Естония, Гърция, Малта и Португалия) не са отчели разрешен превоз на своите територии, след като с директивата за тях е било въведено задължението за докладване.

Фигура 1. Брой разрешителни

Що се отнася до отказите, през текущия период на изпълнение бяха докладвани три случая. Беше отбелязано, че някои от тези превози (които в крайна сметка не са били осъществени) са били докладвани от държавите, които са дали съгласие:

- Една държава членка е отказала да даде съгласие по четири заявления за транзитно преминаване на замърсен метален скрап, тъй като е счела, че те не попадат в обхвата на директивата, която съдържа разпоредби, отнасящи се само до радиоактивни отпадъци и отработено ядрено гориво. Тези транзити обаче са извършвани редовно в съответствие с приложимото местно законодателство.
- Една държава членка е отказала да внесе радиоактивни отпадъци от друга държава членка с цел погребване с аргумента, че изпращащата държава членка има достатъчен капацитет да ги погребе.

Държавите членки не са докладвали пред Комисията никакви проблеми, които биха могли да бъдат отнесени към член 4 „Повторен превоз във връзка с неразрешени доставки и недекларирани радиоактивни отпадъци“, член 12 „Неизпълнение на превоз“ или член 16, параграф 1, буква в) „Забранен износ“. Единственият деклариран повторен превоз през този период е бил свързан с

[24] В този брой са включени седем разрешителни, издадени за превоз на „материали“, както и 139 разрешителни за радиоактивни отпадъци и отработено гориво.

непригодността на дадени радиоактивни отпадъци (от медицинския сектор) за обработка в конкретен обработвателен център в чужбина. Така според отчетената информация през периода на докладване не е имало неразрешен превоз на територията на ЕС.

Забавянията при изпълнение на задълженията за докладване са намалели в сравнение с предходния период на докладване. През декември 2017 г. и януари 2018 г. 24 държави членки са представили своите национални доклади[25]. Също така общото качество на докладването се е подобрило значително през трите периода на докладване. Шест държави членки използват „идентификационен номер на превоза“.

Въпреки това Комисията отбеляза някои остатъчни несъответствия в докладите, които бяха коригирани от службите на Комисията[26] въз основа на искания ad hoc.

Освен това Комисията отбеляза някои несъответствия в докладването на различни държави членки, като например броя на превозите в разрешителните за многократен превоз, или общата радиоактивност и максималната активност за опаковка при някои превози. Всички тези въпроси бяха изяснени с държавите членки.

Подробности относно трансграничните превози на радиоактивни отпадъци и отработено гориво в ЕС през текущия период на докладване са представени в придружаващия Работен документ на службите на Комисията SWD(2019)437 final.

3.1. Статистика (2015—2017 г.)[27]

В този раздел е представен статистически преглед на разрешителните и превозите, вида на превозите, произхода и целта на превозваните материали и целта на превозите.

Разрешителни спрямо действително осъществени превози

На 146-те разрешителни, докладвани от 14 държави членки през периода 2015—2017 г., съответстват 1834 действително осъществени превоза (общ брой на превозите). Някои разрешителни включват няколко превоза (средно 12—13) и е възможно да имат срок, който продължава след периода, обхванат от настоящия доклад.

Както се вижда от фигура 1, 86 % от разрешителните са свързани с превоз на радиоактивни отпадъци (125 разрешителни, от които 7 са за други материали[28]), а останалите 14 % от разрешителните се отнасят за отработено гориво (21 разрешителни).

25 Крайният срок за подаване на националните доклади беше 25 декември 2017 г.

26 Допълнителни подробности са дадени в раздел 4.4 от SWD(2019)437.

27 Процентните стойности, използвани в този доклад, са закръглени до най-близкото цяло число.

28 Например облъчена стомана за научноизследователски цели.

Що се отнася до действително осъществените превози, 98 % (1791 превоза) са свързани с радиоактивни отпадъци, а 2 % (43 превоза) — с отработено гориво.

По-долу е дадено кратко описание на разрешителните според вида на превоза[29], а именно дали превозът е на територията на Общността или извън нея. 53 от общо 146-те разрешителни се отнасят за транзитно преминаване поне през трета държава членка.

Превоз на територията на Общността:

120 разрешителни (82 % от общо 146 разрешителни) са свързани с превоз на територията на Общността. Повечето от разрешителните за превоз на територията на Общността (106) се отнасят до радиоактивни отпадъци, а останалите (14) — до отработено гориво. Тези 120 разрешителни съответстват на 1769 превоза, одобрени от 14 държави членки.

В сравнение с предходния цикъл на докладване делът на разрешителните на територията на Общността по същество остава непроменен (83 % през периода на докладване 2012—2014 г.).

Превоз извън територията на Общността: Внос, износ и транзитно преминаване през територията на Общността

26 разрешителни (18 % от общия брой) са свързани с превоз извън територията на Общността. 17 са били свързани с **износ** за трети държави (12 % от всички разрешителни), а 8 (около 5 % от общия брой) — с **внос** от държави извън ЕС. Що се отнася до действително осъществените превози, 2 % са свързани с износ, а 1 % — с внос. Отчетено е само едно разрешително за транзитно преминаване през територията на Общността.

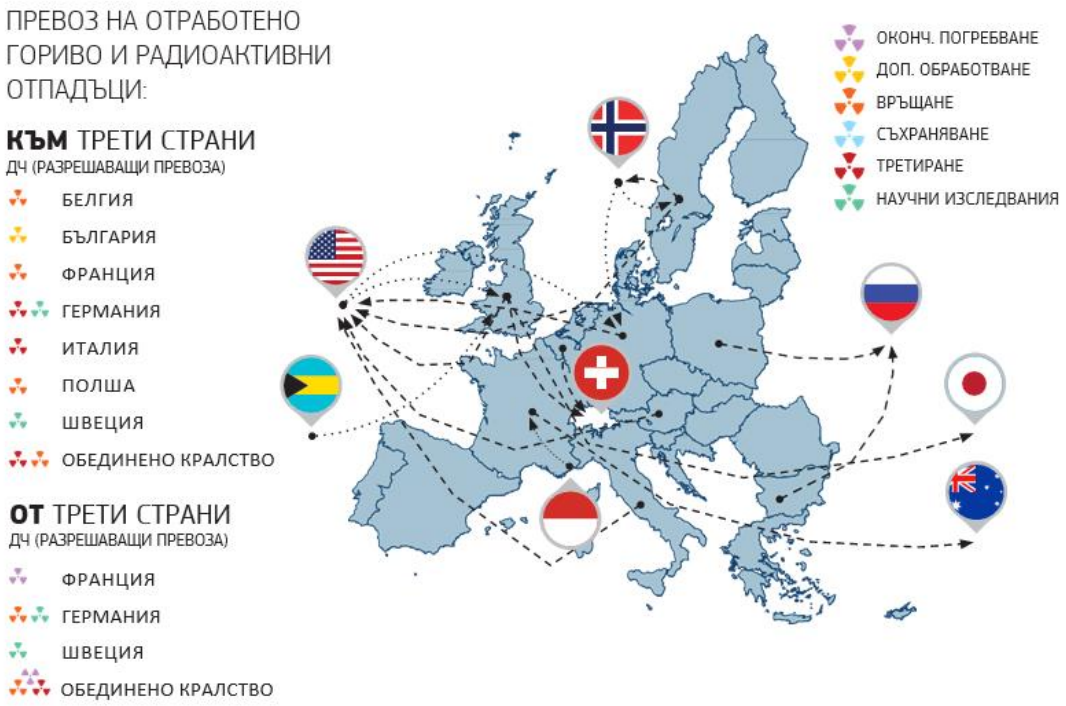
По отношение на **вноса** на радиоактивни отпадъци от трети държави през 2015—2017 г. са били издадени пет разрешителни от три държави членки, което съответства на 14 превоза на радиоактивни отпадъци. Този внос е свързан с връщане на радиоактивни отпадъци след третиране (от САЩ) и с окончателно погребване на отпадъци, които не са възникнали в областта на ядрената енергетика (от Бахамските острови и Монако). Две държави членки са внесли отработено гориво от трети държави за научноизследователски дейности, което съответства на три разрешителни за 11 превоза.

Що се отнася до **износа** на радиоактивни отпадъци от Общността за трети държави, шест държави членки са издали общо 13 разрешителни, съответстващи на 35 превоза. В никой от случаите целта на този износ не е била окончателно погребване на територията на трета държава, а по-скоро научни изследвания, третиране и връщане след третиране/допълнително обработване. Три държави членки са издали общо четири разрешителни за точно толкова превоза за износ на отработено гориво в трета държава. Целта на този износ е била допълнително

[29] В раздел 2 на SWD(2019)437 е представена по-подробна информация относно видовете превози (на територията на Общността и извън нея).

обработване, научни изследвания и преобразуване от по-висока към по-ниска концентрация.

Само един **транзитен превоз** с произход от трета държава е бил разрешен през 2015—2017 г.

Фигура 2. Превози извън територията на Общността през 2015—2017 г.[30]

Вид транспорт

Много често — в извършването на превоза се включва морски транспорт, но в 40 % от случаите (59 разрешителни) превозът се извършва само с автомобилен/железопътен транспорт (т.е. не включва морски или въздушен транспорт). Само при 4 % от разрешителните (6 на брой) е бил използван въздушен транспорт.

Произход на материалите, предназначени за превоз

Статистиката показва, че около 75 % от разрешителните (110 на брой) съответстват на радиоактивни отпадъци и отработено гориво от ядрената енергетика, 12 % са от научноизследователски дейности, 3 % — от медицинския сектор, а останалата част от други сектори.

[30] Износът от Полша е свързан с връщането на отработеното гориво на проучвателен реактор.

При разглеждането на действително осъществените превози обаче делът на несвързаните с ядрената енергетика — в това число медицински и научноизследователски дейности — достига 43 %.

Цел на превозите

Превозите са свързани основно с обработването на радиоактивни отпадъци (като например третиране с цел намаляване на обема или кондициониране). Това се отнася за 42 разрешителни за транспортиране до обработващите съоръжения (около 29 % от разрешителните) и за 48 разрешителни за връщане след обработка (33 % от разрешителните).

Допълнителното обработване на отработено гориво (5 разрешителни) и връщането на неговите радиоактивни отпадъци след допълнителното обработване (7 разрешителни) съответстват на 8 % от разрешителните.

4. ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ СЛЕД ПРЕДХОДНИЯ ПЕРИОД НА ДОКЛАДВАНЕ

Във втория доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно прилагането на директивата бе наблегнато на два въпроса, повдигнати от държави членки по време на първия период на докладване: липсата на хармонизиране на нивата за освобождаване от контрол на радиоактивни отпадъци в ЕС и неясните правила по отношение на отпадъците, съдържащи естествени радиоактивни материали, които не са получени в резултат на „разрешени практики“. Двата въпроса бяха разгледани в рамките на изследването „Подробен преглед и анализ на състоянието на транспорта на ядрени материали“, финансирано от Комисията[31]. На базата на изследването, основаващо се на въпросник, изпратен до компетентните органи на държавите членки и други заинтересовани страни в областта на транспорта, и на работата в рамките на заключителния семинар, бяха направени следните предварителни заключения:

- Липсата на хармонизиране на нивата за освобождаване от контрол на радиоактивни отпадъци в ЕС не се е отразила на прилагането на директивата. Директива 2013/59/Евратом на Съвета относно основните норми на безопасност е насочена към преодоляване на липсата на законови разпоредби по отношение на естествените радиоактивни материали, които не са получени в резултат на разрешени практики. Както вече бе изтъкнато[8], от правна гледна точка всички отпадъци, съдържащи естествени радиоактивни материали, за които се изисква регулаторен контрол и които са категоризирани като радиоактивни отпадъци[32], попадат в приложното

31 ENER/2017/NUCL/SI2.751899.

32 „Радиоактивни отпадъци“ означава радиоактивен материал в газообразно, течно или твърдо състояние, за който не се предвижда по-нататъшна употреба от изпращащите и приемащи страни, нито от физическо или юридическо лице, чието решение се приема от тези страни, и което се контролира като радиоактивен отпадък от регулаторен орган

поле на директивата.

Не бе предвидена промяна на стандартния документ за този период на докладване. През следващия период на докладване обаче Комисията ще си сътрудничи с държавите членки, за да подобри хармонизирането на стандартния документ с изискванията във образеца за докладване.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

С прилагането на директивата и посредством използването на стандартния документ се гарантира, че всички трансгранични превози на радиоактивни отпадъци и отработено гориво на територията на Общността се осъществяват само с предварително обосновано съгласие на компетентните органи на всички участващи държави членки (в това число държавите на транзитно преминаване). Всички държави членки редовно изпращат на Комисията информацията, свързана с всеки разрешен превоз в рамките на определен период на докладване (три години). Така се гарантира надзорът и контролът на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено ядрено гориво в цялата Общност. За тази цел използването на предоставения „образец за докладване“, макар и да не е задължително, е силно препоръчително, тъй като позволява да се извличат данни директно и да се избегне рискът от неправилно тълкуване на предоставената информация.

При кръстосана проверка на докладите на държавите членки бяха установени някои несъответствия, дължащи се основно на неточност на предоставената информация. Благодарение на извършената от Комисията оценка беше подобрена информираността на държавите членки относно докладването на всички превози. В това отношение беше особено важно да се съберат пълни набори от данни (таблицата в част Б от образеца за докладване) от държавите членки, дали съгласие/транзитните държави членки. Освен това Комисията отбеляза, че държавите членки, дали съгласие/транзитните държави членки не винаги са били информирани, когато превозите са били оттегляни.

През текущия период на докладване държавите членки не са отчели нито един случай на неизпълнение на превоз. Докладвани са два отказа заедно със съответната им обосновка. Отчетен е един случай на повторен превоз[33] поради непригодността на дадени радиоактивни отпадъци да бъдат обработени в конкретен обработвателен център.

В сравнение с предходния период на докладване повечето държави членки представиха своите национални доклади своевременно. Четири държави не представиха докладите си в рамките на един месец след крайния срок, но направиха това в рамките на шест месеца след крайния срок.

съгласно законодателната и подзаконова нормативна уредба на изпращащите и приемащи държави (член 5, параграф 1 от директивата).

[33] Той не е бил свързан с неразрешен превоз.

Като цяло заключението на Комисията е, че настоящият законодателен пакет на ЕС, състоящ се от Директива 2006/117/Евратом, Директива 2011/70/Евратом и Директива 2013/59/Евратом, гарантира високи стандарти за безопасност по отношение на риска, свързан с йонизиращи лъчения на територията на ЕС в контекста на трансграничния превоз. Предварителните констатации на горепосоченото изследване[31] също така потвърдиха наличието на обща широкообхватна структура, която включва законодателство, процедури и практики на ЕС, прилагани от държавите членки, и гарантира безопасния превоз на ядрени материали, в това число на радиоактивни отпадъци и отработено ядрено гориво, на територията на Общността.

Комисията ще вземе под внимание констатациите, представени в настоящия доклад, и ще започне анализ или ще предприеме необходимите мерки. Комисията работи в тясно сътрудничество с държавите — членки на ЕС, за подобряване на образеца за докладване. Целта на Комисията е да се постигне общо споразумение с всички държави членки относно необходимата информация, която трябва да бъде предоставена, за да се улеснят надзорът и контролът на превозите на радиоактивни отпадъци и отработено гориво за следващия период на докладване (2018—2020 г.).